

Výzkum veřejného mínění – nástroj pro zjišťování názoru veřejnosti na zahraniční politiku

V rámci práce na disertačním projektu – „konstituování národního zájmu“ vycházím z teze, že:

Lze vysledovat **tři roviny** v nichž je **relevantní hovořit o národním zájmu**, roviny v nichž je tento termín relevantní: "

1) **rovina politické reprezentace** – „**policy makers**“ – formulují priority zahraniční politiky, realizují stanovené cíle v mezinárodním prostředí za užití dostupných prostředků;

2) rovina **zájmových, nátlakových a lobystických skupin** – ti kdo **intervenují do procesu „policy making“** (snaží se získat veřejné prostředky pro realizaci vlastních cílů, které představují jako aspekty – instrumenty k dosažení – priorit zahraniční politiky);

3) **rovinu veřejnosti**, která na tento termín **slyší**, která mu **rozumí**.

Jaký význam má NZ pro společnost? O co odpověď opřít?

Teze k jejichž formulaci jsem dospěl na základě literatury + empirie:

NZ je něco co **dokáže přehledně a jednoduše strukturovat svět** na bázi „my“ a „oni“.

- Existuje „**režim veřejnost**“ – jde o režim do něhož **subjekt, který „hraje celou řadu rolí“ přepne**, pokud přijde **odpovídající podnět**. Příklad 1): České hospodářství v EU
- **Politická socializace** vede občana k tomu, že je třeba být **bytosť politická**, která se **zajímá o veřejné záležitosti** – měl by být o nich informovaný a schopný o nich pohovořit – nebo alespoň odpovědět na jednoduchou otázku, která se ptá na jeho názor. Měl by si o tématu něco myslet – jinak není dobrý občan. Příklad 2): Evropské volby jsou důležité; Která instituce v EU hraje hlavní roli v přijímání zákonů
- **Obecná témata, nemají jasný** – subjektivně uvědomovaný - **dopad na život** respondenta, přitahují **malou pozornost**, občan **nevyhledává informace, neanalyzuje je, nehledá nové alternativy**, lhostejně **přenechává iniciativu** motivovaným (i když jim nedůvěřuje) tak dlouho dokud se necítí ohrožen.
- Obecná témata bez přímého dopadu na welfare člověka jsou **často ta veřejná**, politická témata, mezi nimi **obzvláště ta zahraničně-politická**
- **Veřejnost** (vybuzena z každodennosti veřejným politickým impulsem) má proto **tendenci vynášet povrchní nepromyšlené soudy**, ale má tendenci je vynášet, protože **se to sluší**. Příklad 3): Nevíme nic o ústavě ale chceme k referendu
- **Problém:** je **konflikt mezi malou informovaností a angažovaností a pocitem, že je třeba soud vynést**.
- Dochází k tomu, že to co si vágní veřejnost vágně „myslí“ je **považováno za projev vůle suveréna – nebo jen formálně?**

- **Mínění veřejnosti** je chápáno jako **nenahraditelná zpětná vazba pro politickou reprezentaci** / nebo jako **základ pro formulování zahraniční politiky**, která má být realizací tohoto mínění.

Pokud jde o NZ: **logika NZ ignoruje** fakt, že moderní **společnost je extrémně strukturovaná**, dělba práce dramaticky pokročilá, že každodenní intenzivní partikulární **zájmy subjektů** jsou dramaticky vzájemně **rozporné** – **v rámci režimu veřejnost** se však formulují **obecné** a nepodložené „**postoje**“, které se zbytkem existence (a jejich projevů u subjektu) nemusí mít nic společného. *Příklad: je třeba se bránit levným dovozům*

Výzkumy veřejného mínění jsou nástrojem par excellence **zjišťování mínění suveréna** – jsou **klíčovou zpětnou vazbou**.

Co zjišťují? Příklad 6) Podporují naši tezi, že jen vágní a nepodložená tvrzení, která jsou **projevem povinnosti subjektu „mít názor“?**

Jsou si výzkumníci vědomi, s kým pracují? Příklad 4): evropské zákony, tušíte?, náš komisař...

Považuje politická reprezentace tyto **výzkumy za směrodatné, jedná na jejich základě? **Je to pro ni klíčová zpětná vazba** veřejnosti (prostřednictvím výzkumů)? Příklad 5): USA a její pozice, interpol, Bush a Putin**